

Jancsó Ágnes

Díszpárnák készítése

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Lakástextíliák készítése

A követelménymodul száma: 1325-06 A tartalomelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-016-30

DÍSZPÁRNÁK KÉSZÍTÉSE

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Bizalmas beszélgetések, egy jó film nézése vagy szunyókálás közben bekuckózzuk magunkat kedvenc pihenőhelyünkre. Ehhez elkerülhetetlen, hogy finom, pihe párnákkal és könnyű takarókkal kényeztessük magunkat. Egyes ülőbútoroknál már a vásárlásnál megválaszthatjuk, hogy milyen rugalmasságú és puhaságú, illetve hány darab párnát szeretnénk használni. Leggyakrabban viszont ezeket a darabokat varratni, vagy varrni szoktuk a függönyhöz, kárpithoz, szőnyeghez igazítva. Az utóbbi években egyre nagyobb választékban megtalálhatók a párnák a lakberendezési áruházak polcain is. Kaphatunk külön huzatokat, betéteket vagy komplett párnákat. Nagyon praktikus, hogy ki-ki megválaszthatja, milyen bélést szeretne, hiszen ettől függően az ár is változik, ráadásul sokan allergiások és ezt is figyelembe kell venni, amikor tollból, műszálból vagy gyapjúból készült belső párnát választunk.

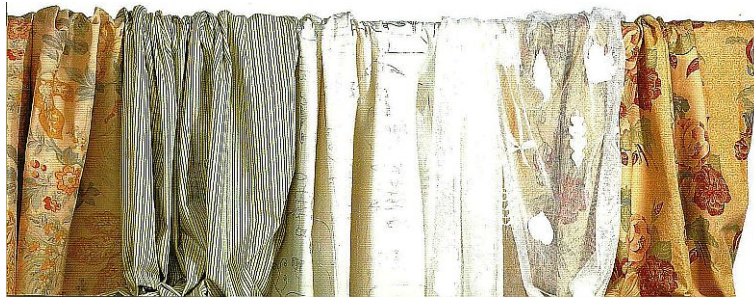
SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

1. Kelme kiválasztása

Ha valamilyen lakástextíliát készítünk a siker azon is múlik, megfelel-e a kiválasztott kelme színe, mintája, textúrája. Akár a finom bársony, elegáns selyem, üde pamut vagy különleges brokát, a lakástextilek mindegyike a látvány és a hangulat eszközével, különös érzékenységgel varázsolja még szebbé a lakást. Ráadásul könnyen és gyorsan egy-egy jól megválasztott új függöny, párna, terítő azonnal megváltoztatja egész környezetét. Aki kreatívan, fantáziával nyúl hozzá, a legolcsóbb anyaggal is varázslatokat művelhet környezetében. Az erős élénk színek melegséget, de feszültséget is vihetnek a térbe, a halvány árnyalatokból sugárzó nyugalom pedig az otthonosság és meghitt hangulat forrása is lehet. Minden helyiségnek sajátos légköre van, amelyet a berendezés egyéb tárgyainal összehangolt textil visszaigazol, vagy felerősít.

1. Könnyű vagy nehéz kelme?

Egy kelme színe és felületi struktúrája meghatározza a díszpárna stílusát és a lakásbelsőre gyakorolt hatását. A könnyű kelmék könnyednek, légiesnek hatnak, a súlyosak ezzel szemben komolyabb benyomást keltenek.

1. ábra. Könnyű kelmék¹

A finom, szépséges halvány selymek vagy vásznak levegőssé teszik a szobát. A falak és a bútorok halvány, vagy semleges színe fokozhatja az általános könnyedség légkörét.

2. ábra. Súlyos kelmék²

Súlyos kelmék nagy darabokhoz alkalmasabbak, vastagságuk miatt nehéz kis részleteket, és keskeny varrásráhagyásokat varrni.

2. Egyszínű vagy mintás kelme?

Mind az egyszínű, mind a mintás kelmék nagy választékban kerülnek forgalomba.

3. ábra. Egyszínű kelmék³

¹ Forrás: Melanie Paine: Függönyök és sötétítők Magyar Könyvklub

² Forrás: Melanie Paine: Függönyök és sötétítők Magyar Könyvklub

Az egyszínű kelméknél az anyag milyensége–színek és minták híján–tisztán érvényesül. Az egyszínű kelmék jól illenek az egyszínű falakhoz és padlókhöz, ami keresetlen egyszerűséget kölcsönöz a belső tereknek. Egyszínű vagy finom mintás anyagoknál alaposan mérlegre kell tennünk a megválasztandó kelme sajátosságait. Ilyenkor ugyanis a minta nem vonja el a figyelmet, s hangsúlyossá válik a kelme felületi struktúrája.

4. ábra. Mintás kelmék⁴

Mintás kelméknél a kulcsszó mindig a megfelelő egyensúly megteremtése. Az egymás mellé helyezett mintás és egyszínű kelmék, melyek színe harmonizál vagy elüt egymástól attól függően milyen vizuális hatást kívánunk elérni. Akár keverhetjük is a mintákat, feltéve, ha erős színcapcsolatot hozunk létre közöttük. A harmonikus, kiegyensúlyozott látvány érdekében a nagy mintákat, kockákat és csíkokat gondosan kell illeszteni. A rosszul illesztett varrás az egész munka minőségét elronthatja.

3. Meleg vagy hideg hatású kelmék?

Mivel a színek közvetlen hatást gyakorolnak a hangulatra, a nem megfelelő kombináció rosszkedvet, levertséget, idegességet válthat ki. A meleg színek élénkek és izgalmasak, a hideg színekkel nyugalmat, békét lehet kifejezni.

Elsősorban a szín dönti el, hogy meleg vagy hideg hangulatot áraszt– e valamilyen kelme, de a felületi struktúra is befolyással lehet. Bizonyos kékek melegebbnek tetszenek egy matt szövött kelmén, míg a fényes anyagok élénk színük ellenére is hidegek.

³ Forrás: Melanie Paine: Függönyök és sötétítők Magyar Könyvklub 1997

⁴ Forrás: Melanie Paine: Függönyök és sötétítők Magyar Könyvklub 1997

5. ábra. Meleg hatású kelmék⁵

A földszínek meleg otthonosságot sugároznak. A szem könnyen befogadja ezeket a színeket, s igénytelenebb berendezés és dekoráció mellett is tetszetősek.

6. ábra. Hideg hatású kelmék⁶

A hideg színek (zöld, kék, ibolya) frissítőleg hatnak. A kék az ég és a víz színe nyugalmat, érzékenységet és elégedettséget sugároz. A türkiz (kékeszöld), mint a csoport magja, a hideg nyugalom hordozója, feszültségoldó, hűvös magabiztosságot áraszt.

4. Visszafogott vagy harsány kelme?

7. ábra. Visszafogott kelmék⁷

⁵ Forrás: Melanie Paine: Függönyök és sötétítők Magyar Könyvklub 1997

⁶ Forrás: Melanie Paine: Függönyök és sötétítők Magyar Könyvklub 1997

A színükben, vagy mintázatukban visszafogott hatású kelmék csöndes eleganciájukkal rendszerint kellemesen beleolvadnak a környezetbe.

8. ábra. Harsány hatású kelmék⁸

A harsány, megdöbbentő, szemkápráztató kelmék egy csapásra elvarázsolják a helyiséget. A dísztelen környezet befogadja ezt a szembeszökő kelmét, miközben felhívja rá a figyelmet.

A színeken kívül az elütő felületek, textúrák is izgalmas társításokat eredményezhetnek.

A kelmék hatását a fényviszonyok is befolyásolják. Egészen másként mutatnak természetes fényben, mint villanyfény mellett. Tartsuk ezt is szem előtt a választás során!

2. A párnák mérete

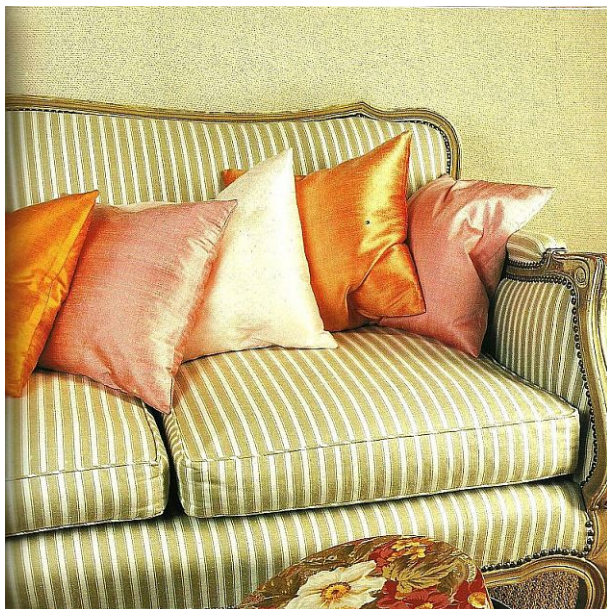
A régi családi örökségből származó, de kiváló rugózású ún. epedás ülőbútorok gyakran azért nem kényelmesek, mert túl nagy a beülési mélységük: vagy a lábunk nem ér le róla vagy nem tudjuk megtámasztani a hátunkat. Ezen a gondon is egyszerűen segíthetünk párnák segítségével. A párnák méretének, alakjának meghatározásánál fontos szempont a karosszék vagy kanapé formája, nagysága. A mély háttámlájú kanapékhöz széles, tömör, viszonylag kemény töltésű, de rugalmas háttámla párnázat alkalmas, akár hengerpárnával is kiegészítve. Az így megrövidült ülőfelület már minden ergonómiai feltételnek eleget tud tenni. A kis kanapékhöz a puha szétdobálós párnák illenek

⁷ Forrás: Melanie Paine: Függönyök és sötétítők Magyar Könyvklub 1997

⁸ Forrás: Melanie Paine: Függönyök és sötétítők Magyar Könyvklub 1997

ALAPPÁRNA KÉSZÍTÉSE

A "szétdobálós" párnáknak dekoratív és kényelmi szempontoknak kell megfelelni. Az egyszerű alappárna hangulatot adhat a szobának és percek alatt elkészíthető

9. ábra. Szétdobálós párnák⁹

Műveleti sorrend:

1. Anyagválasztás:

Az anyagok kiválasztása mellett, azt is el kell dönteni, hogy a párnát töltjük-e, vagy huzatot készítünk, és abba helyezzük a töltelékot. Bármelyik megoldás mellett döntünk, töltő anyagot is kell választani.

Párna töltelékek lehetnek:

- puha töltelékek:
 - kacsza vagy libapehely
 - toll és pehely keverék
 - gyapjú és pamuttöltelék
- kemény töltések:
 - szivacs
 - poliészteres vatelin
 - lószőr
 - kókuszrost
- vegyes töltésű anyagok:

⁹ Forrás: Heater Luke: Az ötlettől az elkészítéséig Párnák Trivium Kiadó 1996

- szivacsbetét steppelt tollborítással
- toll és valamilyen rostsálak keveréke

2. A párna kiszabása:

Az anyagot ideális esetben lánc (szál) irányban kell kiszabni, de néha a minta indokoltá teszi, hogy másképpen szabjuk. A rendelkezésre álló anyag mennyisége és a párna záródásának módja meghatározza, hogy egy, vagy esetleg több darabból szabjuk a párnát.

3. A párna megvarrása a záródás módjai szerint:

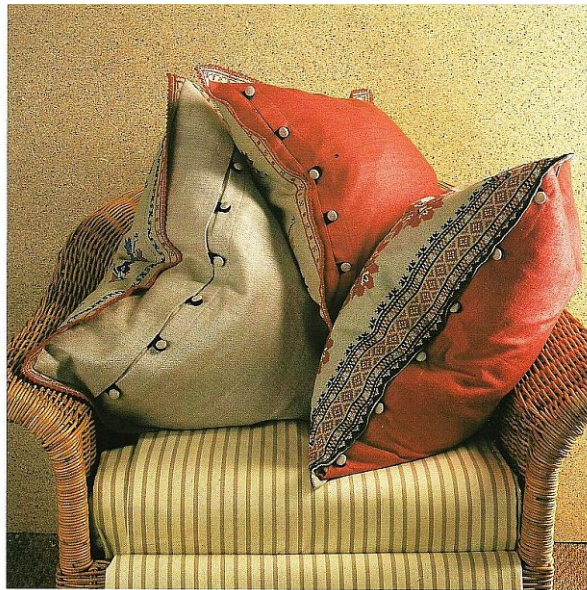
- átlapolással

10. ábra. Átlapoltan záródó párna¹⁰

- gombbal

¹⁰Forrás: [http:// www.meska.hu](http://www.meska.hu) (2010. 11.02.)

11. ábra. Gombbal záródó párnák¹¹

- húzózárral

12. ábra. Húzózáras párna

- kötözéssel

¹¹ Forrás: Heater Luke: Az ötlettől az elkészítéséig Párnák Trivium Kiadó 1996

13. ábra. Kötéssel záródó párnák¹²

¹²Forrás: Karen Hemingway: Varróiskola Pannon–Literatúra Kft. 2006

ALAPPÁRNÁK DÍSZÍTÉSI LEHETŐSÉGEI

1. díszítés kellékekkel:

1. Csipkék

Az áttört kelmék első futárai már i.e. III-IV. évszázadból ismertek. Valódi csipkéket a XV. – XVI. századtól kezdve használtak ruhabetétekhez és szegélyekhez, díszítésekhez. Az áttört mintás, laza szerkezetű kelme, ipari módszerekkel többféle eljárással is készülhet (főleg láncrendszerű kötőgépen vagy csipkeverőgépen). Alsó- és felsőruházati termékek és lakástextíliák (pl. függönyök, terítők) készítésére használják.

14. ábra. . Csipkés párna¹³

¹³Forrás: Karen Hemingway: Varróiskola Pannon–Literatúra Kft. 2006

2. Gombok

Ruhadarabok és más konfekcionált termékek rögzítésére, nyílásaik zárására, néha azonban pusztán díszítésére használt eszköz. Alakja, mérete, anyaga a mindenkori divatirányok hatása alatt áll. Készülhet műanyagból, bőrből, csontból, fából, üvegből, fémből, gyöngyből, fonalakkból stb. Már az ókorban is használták és mára igen fontos divatkellék lett.

15. ábra. Gombokkal díszített párna¹⁴

3. Paszományok, szegélyszalagok

Lapos fonatolt szalag, amit többnyire pamut-, viszkóz- vagy fémbevonatú fonalakkból állítanak elő. Jellemzően arany-, ezüst, színekben készül, 3-10 mm szélességben. Ruházat és lakástextíliák széleinek hangsúlyozására alkalmazzák.

¹⁴ Forrás: Heater Luke: Az ötlettől az elkészítéséig Párnák Trivium Kiadó 1996

16. ábra. Sújtásokkal díszített párnák¹⁵

4. Szalagok

Keskeny szövetsáv; különböző nyersanyagokból, különböző kötésmódokban készülhet. Díszítésre és műszaki felhasználásra szolgál.

¹⁵ Forrás: Heater Luke: Az ötlettől az elkészítéséig Párnák Trivium Kiadó 1996

17. ábra. Szatén szalagos párnák¹⁶

5. Zsinórok

Különböző erősségű viszkózból, pamutból vagy szintetikus szálakból készült hengeres fonatolt termék

¹⁶ Forrás: Heater Luke: Az ötlettől az elkészítéséig Párnák Trivium Kiadó 1996

18. ábra. Zsinórozott szélű párnák¹⁷

¹⁷ Forrás: Karen Hemingway: Varróiskola Pannon–Literatúra Kft. 2006

2. Varrattal–varrással kialakított díszítések

1. Angolszegély

Dekoratív szegély, mely a díszpárna anyagából készül úgy, hogy a benne lévő töltött párna méretén felül alakítják ki, melybe már töltelék nem kerül.

19. ábra. Párnahuzat angolszegéllyel¹⁸

2. Hímzések

A hímzés már évszázadok óta a legelterjedtebb díszítési mód. Általa a termékek magasabb minőségi kategóriába kerülnek – esztétikusabb látványt, igényesebb megjelenést biztosítanak.

¹⁸ Forrás: Karen Hemingway: Varróiskola Pannon–Literatúra Kft. 2006

20. ábra. Hímzett párna¹⁹

3. Pié

Olyan díszítőelem, amit párhuzamos levarrt hajtások képeznek. A keskeny pié a kelme felületére merőlegesen áll, a szélesebbeket egy irányban levasalják. A keskeny pié készítéséhez speciális kéttűs varrógépet használnak.

21. ábra. Piézett párna²⁰

¹⁹ Forrás: <http://www.jysk.hu/210/211/213/ag/catalog/> (2010. 11. 02.)

4. Rátétmunkák (applikációk)

Különálló, gyakran fényes, szövött vagy kötött kelméből, bőrből vagy más anyagból kivágott díszítés, amit rávarrnak vagy ráragasztanak a kelmére. Mintázata sokféle lehet, egyszerűbb vagy bonyolult grafikai motívumot használnak ilyen célra. Készíthetik hímzéssel is. A gépi hímzés elterjedésével főleg ruhadarabokon, lakástextíliákon, táskákon alkalmaznak applikálást.

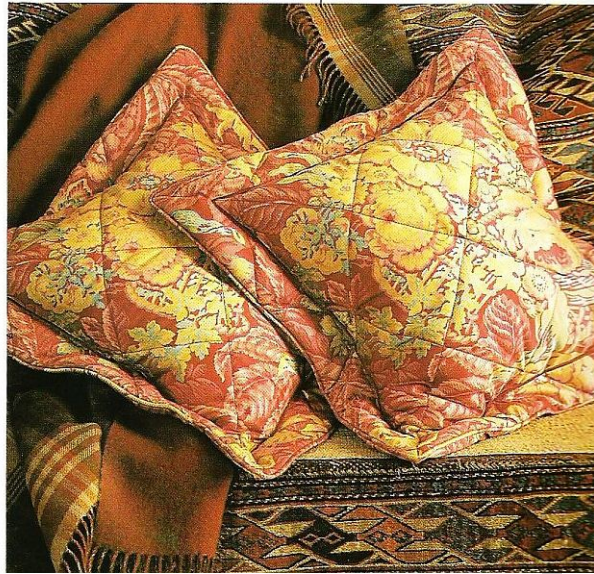
22. ábra. ²¹

5. Steppelés

Több kelmeréteg (pl. szövet és szálbunda-réteg, mint bélés) összedolgozása varrás útján. A varratokat több tű egyszerre végzi. Ha a többrétegű kelmét oldalirányban is mozgatják, akkor nem csak egyenes vonalú varratok keletkeznek – ez mintás tűzésre ad lehetőséget.

²⁰ Forrás: <http://www.jysk.hu/210/211/213/ag/catalog/> (2010. 11. 02.)

²¹)Forrás: <http://www.chinookdesign.hu/galeria/babaszoba-textil.html> (2010. 11. 02.)

23. ábra. Steppelt angol szélű díszpárnák²²

6. Tűzések

Az alapanyaggal azonos vagy elütő színű cérnával, fonallal különböző öltéssűrűséggel, varrat- és varrástípussal készíthető.

24. ábra. ²³

²² Forrás: Heater Luke: Az ötlettől az elkészítéséig Párnák Trivium Kiadó 1996

²³Forrás: <http://www.jysk.hu/210/211/213/ag/catalog/> (2010. 11. 02.)

3. Kisalkatrészek alkalmazása

1. Bordúrok

Szövet, vagy kötött kelme mintázata, ahol minta a termék széléin fut (nem borítja be a teljes felületet). A minta virágokból vagy geometrikus elemekből áll. Gyakran kombinálják csíkokkal vagy kockás mintákkal.

25. ábra. Bordúros párna²⁴

2. Fodrok

Női és lányka blúzokon, ruhákon túl lakástextíliákon is kialakított díszítőelem, amit hajtásokkal, redőzéssel vagy ráncolással állítanak elő egy könnyű kelmesávon, amit, azután az egyik hosszanti széle mentén erősítenek rá az anyagra.

²⁴ Forrás: Heater Luke: Az ötlettől az elkészítéséig Párnák Trivium Kiadó 1996

26. ábra. Lepkefodros díszpárnák²⁵

3. Patchwork

Foltvarrás, foltmozaik. Különböző színű, mintázatú, alakú és nagyságú kekedarabokból dekoratív módon összeállított textilfelület.

27. ábra. ²⁶

²⁵ Forrás: Heater Luke: Az ötlettől az elkészítéséig Párnák Trivium Kiadó 1996

²⁶ Forrás: <http://www.flickr.com/photos/49534467@N00/3649594901/> (2010. 11. 03.)

JÁTÉK A SZÍNEKSEL

28. ábra. ²⁷

PÁRNA DIZÁJN

29. ábra

²⁷Forrás:<http://3d-lakberendezes.hu/lakastextil/escorial-toltott-parna-szurke-drapp/>(2010. 11. 03.)

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Készítse el a képeken látható párnák gyártmányrajzát!

30. ábra. Párnavariációk egy anyagra ²⁸

²⁸ Forrás: Heater Luke: Az ötlettől az elkészítéséig Párnák Trivium Kiadó 1996

MUNKANYELV

2. feladat

Tanulótársával beszélje meg a 29. ábrán látható párnák kiszabásának módjait!

3. feladat

Tanulmányozza Dr Vljaj Lajosné Molnárné Simon Éva Gyártási alapismeretek című tankönyvéből az 1.4.2. Díszpárnahuzatok készítése című fejezetet!

4. feladat

Gyűjtsön az interneten különböző stílusú és alapanyagú párnákról képeket! Csoportosítsa őket különböző szempontok, – pl. alakjuk, rendeltetésük, – szerint! Készítsen feljegyzést róluk! Határozzon meg további szempontokat, mely szerint csoportosíthatók a díszpárnák

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Válasszon az alábbi párnák közül, melyek stílusában, színvilágában illenek a 31. képen látható kanapéra! Választását indokolja!

31. ábra.

32. ábra. Piros bőr, vagy műbőr borítású kanapé²⁹

2. feladat

Ismertesse az alábbi képen látható díszpárna elkészítésének műveleti sorrendjét!

33. ábra. ³⁰

²⁹Forrás: <http://www.iddesign.hu/hu/termek/eleterek/nappali/kanapek/oxford-kanape.idprod> (2010. 11. 01.)

³⁰Forrás:

<http://www.meska.hu/Termek/kategoria:Lakastextil/legujabb/11?q=Y2F0ZWdvcnlJRDOxOTY=&v=list> (2010.11.03.)

A large rectangular area with a yellow border, containing 20 horizontal lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the box. A large, light gray watermark reading "MUNKANYAG" is diagonally overlaid across the entire page, including this writing area.

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Illik:

2. párna: modern kanapéhoz modern párna, mely színével harmonizál a kanapé színéhez
3. párna: színes taft párna, melynek egyik színe megegyezik a kanapé színével. A matt bőrön kiemelkedik a fényes selyem.
6. párna: a piros- fekete színösszeállítás örök divat! A párna fiatalos minta és színvilága kiválóan harmonizál a kanapé modern szín és formavilágához.

Nem illik:

1. párna: ennek a patchwork párnának a színösszeállítása nem illik a piros kanapéhoz
4. párna: romantikus stílusú párna nem való ehhez a modern kanapéhoz
5. párna színvilága bájos kislányok szobájába való

2. feladat

A párna elkészítésének műveleti sorrendje:

- az alkatrészek kiszabása a különböző színű anyagokból
- a cica farkának elkészítése
- farkasfog felvarrása a piros színű díszítő csíkra
- a fehér színű párna alapanyagra a cica applikálása cikcakk varrattal
- a piros színű díszítő csík felvarrása a fehér színű párna alapanyagra
- varrásszélességek és anyag széleinek eltisztázása
- a párna elő és hátlapjának összevarrása színt színnel szembefordítva cica farkának befogásával és húzózár helyének kihagyásával
- húzózár bevarrása
- párna kifordítása
- vasalás

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

<http://www.ezermester.hu/articles/article.php?getarticle=107>

<http://www.77style.hu/bemutakozas.html>

<http://hu.texsite.info/Kezd%C5%91lap> 2010. 11. 03.

Heater Luke: Az ötlettől az elkészítéséig Párnák Trivium Kiadó 1996

Karen Hemingway: Varróiskola Pannon–Literatúra Kft. 2006

Melanie Paine: Fügönyök és sötétítők Magyar Könyvklub 1997

AJÁNLOTT IRODALOM

A(z) 1325-06 modul 016-os szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 542 05 0100 21 02	Lakástextil-készítő
33 542 05 0010 33 01	Csecsemő- és gyermekruha-készítő
33 542 05 0010 33 02	Férfiszabó
33 542 05 0010 33 03	Női szabó

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
10 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató